

# הלכות שפת סימן שסט שע

שסט באיזה אפן מקנין הערוב, ובו סעיף אחר:

א \*הנותן מעות לנחתום ואמר לו 'אם יבואו בני הוצר לקנות ממך פכר לערוב זכה לי בערוב ושיהא לי חלק עמהם בשביל מעה זו', (ב) אינו ערוב, (א) \*אפלו ערב החנוני (לכל האחרים) (ב) וזכה גם לזה עמהם. \*אבל אם אמר לה (ג) 'ערב לי', קנה ערוב. ואפלו אם אמר 'זכה לי', (ד) ואם (ז) נתן לו כלי בתורת קנין שייקנה לו בו, קנה ערוב. (ה) ה'כן אם זכה לו הנחתום (ו) על-ידי אחר (ז) 'או שקנה במעשה שנתן לו להם מן השוק, קנה ערוב. 'ואם נתן לו (ח) מעה (א) לבעל-הבית ואמר לה 'זכה לי בערוב', קנה ערוב:

שע דיני שתוף בערוב, ובו ח' סעיפים:

א (א) \*הדר (ב) בבית-שער, אכסדרה (ב) ומרפסת שבחצר, (ג) אינו אוסר על בני החצר, (ז) (ד) שאינם חשובים דירה, (ה) \*אבל הדר בבית-המבן, בבית-העצים, בבית-הבקר ובבית-האוצרות, (ו) אוסר: ב בעל-הבית שיש לו הרבה בתים בתצר (ז) \*והשאלין או השכירין לאחרים, ויש לו בכל אחר מהם

## באר היטב

הערוב, והבכרות אינן מעבדות, עכ"ל, ע"ש: (ב) אינו. השעם בטור, שלא כן לזכות לו במתנת חנם אלא בשביל מעה שקבל, ומעות אינן קונות, נמצא שאין לו חלק בערוב, עמ"א: (ז) נתן. דהוי חליפין, וכיון שזכה זה בכלי זה הפת, ט"ו: (א) לבעל-הבית. משום דאין דרך בעל-הבית למכור משלו, וכאלו אמר 'ערב לי': (ב) בבית-שער. וא"פ שיש לו ד' מחיצות, כיון שערוב דרך פ"ש לא הוי דירה: (ז) שאינם. והוא הדין סבת התב בתב, ויבאר דף ע"ט:

## באר הלקה

\* אפלו ערב החנוני וכו'. עין במשנה בוררה, והוא כמסקנת אחרונים בבאר דברי הטור, ודלא כמו שכתב בט"ו בשם הבית-יוסף. אלא דבאמת אף-על-גב דכן דעת הטור בשיטת אביו הרא"ש, דהוא סובר דהרא"ש לא פליג כמה שכתב 'המנויים הדברים בעיניו וכו' אלא אדברי התוספות ולא על דברי רש"י שזכרו מתחלה דמרי שזכה לכל בני החצר וזכה גם לזה, אבל באמת לולי דברי הטור הייתי אומר דתמיהה הרא"ש קאי על כל מה שזכר מקדם, ולדידה לא מריי מתניתיין כלל בוכי אף עם שאר בני החצר, אלא שהתקן היה רק על-ידי מעות לבד וכפשוטו לשון הרא"ש בסוף דבריו, אבל אם החנוני זכהו, אף אם זכהו בסתם בכלל שארי בני חצר נמי מהני, ולא צריכין לדחוקי לחלק בין הא דנתקאר בסוף הסעיף דזכה על-ידי אחר מהני. ובאמת כן הוא דעת הבית-יוסף והש"ו לדנא, אלא דהם פרשו כן בדברי הטור, ובדברי הטור אי אפשר לפרש כן וכמו שהוכיחו האחרונים, ועל-כן צריך עיין לדנא:

\* אבל הדר בבית-המבן, בבית-העצים וכו'. מרי שפית-המבן ובית-העצים שיש לו. ואי מרי שניה שאול או שכור מאחר, בעיני על-גיל-פנים שלא יזא לבעל-הבית שם עצים וכדומה דבר שאין נשל בשפת, דאי לא הכי הרי יש לבעל-הבית תפיסת-יד ואינו אוסר, כמבאר בסעיף ב: \* והשאלין וכו'. עין

על זה וסביבא להו דכיון דנתן מעות אפשר דלא ניחא לה לקבל בתורת מתנה, ובמעות הלא אינו קונה: (ז) או שקנה וכו'. ודעשה בזה כשלוהו זכה ונתן את הלחם, ונמצא שיש לו חלק בערוב: (ח) מעה לבעל-הבית וכו'. גם כבאן מרי (ו) שנתן לו בעל-הבית בכלל עם אחרים בשפת; והשעם דמהני הקא, (ו) לפי שאין דרך בעל-הבית למכור משלו, ולדעת שייקנה לו במעומו אמר לו, וכאלו אמר לו 'ערב לי' ששעשו שליח דמאי, ועל-כן אפלו אם לקח מכפרו וזכה לו עם כל אנשי החצר גם-כן מהני:

א (א) הדר בבית-שער וכו'. לא שנא (ב) של רבים ולא שנא של יחיד, ואף-על-פי שיש לו להבית-שער ארבע מחיצות (ג) וגם הוא מקרה, אפלו הכי כיון שעובדים דרך שם אינו חשוב דירה. ועין לקמן בסעיף ז: (ב) ומרפסת. פרושה מבאר לקמן בסמן שעה: (ג) אינו אוסר כו'. אם לא נתן חלק בערוב: (ד) שאינם חשובים דירה. והוא הדין (א) סבת התב בתב. גם-כן לא חשיבא דירה לאוסר. בית שאין בו ארבע אמות על ארבע אמות (ז) אינו אוסר, דלא חשיבא דירה: (ה) אבל הדר וכו'. דחשובים דירה, ואף-על-פי ששעוים מקנים וכיוצא בזה. ומבאר לקמן בסעיף ה דאם אוכל שם, אף-על-פי שאינו ישן ושוכב שם, מקרי דירה, דמקום פתא גורם: (ו) אוסר. עד שיתן חלקו בערוב: ב (ז) והשאלין

## שער הציון

(ב) תוספות יום-טוב ונחלת-צבי ואלהי רבה ופ"ח בשם מהר"ם לובלין ופרי-מגדים בכנות המנן-ארבעה, ושלא דבדרי ב"ח וט"ו: (ג) מפרשים ב"ל: (א) אלהי רבה בשם עבודת-הקדש: (ז) אחרונים: (ה) ב"ח וט"ו: (ו) שאלה רבה בשם עבודת-הקדש: (ז) אחרונים בשם הטור: (ב) עלת-שבת, וכן משמע בבית-יוסף: (ג) פרי-מגדים: (א) מגן-ארבעה ואף-על-גב דלעיל בסמן שטו סעיף ב מבאר דיושבי סבות חביבים בערוב, תסם מרי דקביעי שם תדיר שהו שוכני מדבריות. וכתובתו רבי עמיבא איגו נשאר בדון זה בצריך עיין: (ז) פרי-מגדים: (א) על זה מבאר ברבנו יונתן, וכן איתא בגמרא דף עב:

### הלכות שבת סימן שע

**דברים** ג' שאינם נשלים בשבת (ח) מחמת (ג) כקדון או מחמת אסור, שהם דברים (ט) שאסור לטלטלם אפילו לצורך מקומן, אין הדברים בהם אסורים עליו ילפי (י) שנגעשו כלם באורחים (יא) אצלו, ולפיכך גם הם מתרים להוציא מבתיהם לחצר ארבע-לפי שלא נתנו ערוכ. (יב) והאם אין הבתים שלו, לא קנויות ולא שכורות, ארבע-לפי שיש לו בהם דברים שאסור לטלטלם, אסורים זה על זה: (ד) הגה (ז) ויש אומרים (יג) דכל זה כשאין דיורים בחצר אלא הם, אבל כשיש דיורים אחרים (ה) ומוליקים ערוכין אצלם, צריכים כל אחד לערב (הר"ר יהונתן פ' כיצד משתפין). אחד ששכר בית מן העובד-כוכבים והשפיר (יד) אחד מן הבירה לחברו, אם מתחלה לא שברה (טו) אדעתא דהכי, הנה לה כאלו כל הבירה שלו והשפיר אחד מן הבתים לחברו, (טז) אבל אם (ו) שברה מתחלה אדעתא דהכי, הנה לה שני בתים (יז) ולא מהני ארבע-לפי שיש לאחד מהם תפיסת-יד בבית חברו (מהר"ק שורש מא): ג' תמנש חברות (יח) ששבתו בטורקלין וחלקיהו במחיצות, 'אם עובדים כלם זה על זה, שאין פתח פתוח לחצר אלא החיצון וכלם עוברין דרך עליו, אין צריכין לתן בערוכ (יט) אלא שנים הפנימיים, וכל האחרים חשוכים בבית-שער להם. (כ) ואם הנה לכל אחד פתח פתוח לחצר, הגה (כא) \* או שאין

ג שם בנקרא ויביתא פיה ד רשיי שם ונקמפיהם בפרק ד מהלכות ערוכין ה ביה יוסף מרביי הנקמפיהם שם ומרביי הטור ושא פוסקים ו משנה שם ע"כ ובנקרא ש ד רשיי שם והוספות ושא פוסקים וקב"ה יתנן ע"ה

#### באר היטב

אומרים. קאי אסעיף זה ולא אסעיף א: (א) ומוליקים. פי' שהם מוליקין ערוכין אצל אחרים כמ"ש סי"ה, דמגו דאסרי הנך אחרים, אסרי נמי הנך שדרים שם בבית שיש לו לבעה"ב בו תפיסת-יד: (ו) שברה. אי"כ לא

(ג) כקדון. צ"ע, דמה גבול יש לכבד זה, דמשוי שקשה לאחד נוח לשני, לכן יש להחמיר בזה רק דברים המקצים, מ"א וכתב ב"י בשם מהר"ק, דאפלו יש פנה מתחת לבעל-הבית מקרי תפיסת הבית, ע"ש: (ז) ויש

#### משנה ברורה

וכו'. ודוקא כשהשאלין לזמן מרובה, אבל אם השאלין לפי שעה אין אסור עליו בכל ענין (עבוה"ק): (ח) מחמת כקדון. אף שאין נעשה מקצה על-ידי הכבוד, (ו) מכל מקום כיון שיש טרח לפנותו, הנה מטר לטלטל לצורך גופן ומקומן, באפשר שיצטרך בעל-הבית להשתמש בהם בשבת או להוציאן מביטו מחמת אינה סבה ולא ישאר לו שם תפיסת-יד: (י) שנגעשו כלם: (א) באורחים: (י) כיון שלא סלק עצמו מבתים אלו מכל וכל. ודוקא כשמנח שם חפציו: (ו) אבל כל-זמן שאין מנח שם, אף שיש לו רשות להניח שם, לא מהני: (יא) אצלו. ומרי כשיש לו רשות להניח שם: (ט) ואפלו אין לו רשות להניח בכל הבית רק בפנה אחת: (טז) אבל אם אין לו רשות לזה כלל, רק שהניח לשם כדרכו מקרידין עליו בזה, לא נעשו על-ידיה באורחים אצלו ואסורין עליו: (יב) ואם אין הבתים שלו וכו'. רוצה לומר, דרינא דלעיל מרי שהבתים שלו בעצם, או שהוא שכור או שהוא שאול אצלו, והוא השכירן או השאלין לאחר, דבזה אמרין דהוא נעשה באורח אצלו, אבל אם אין הבית שיש לו כלל, אלא שניהם הם שכנים בחצר וכל אחד יש לו בית בפני עצמו ואחד יש לו רשות בבית חברו להניח שם חפציו והניח שם, לא נעשה הוא כבעל-הבית עליו והשכננהו באורח אצלו: (יג) דכל זה וכו'. רוצה לומר, אימתי מועיל תפיסת-יד שיש לבעל-הבית: (ב) בזמן שאין עמהם דיורין אחרים בחצר אלא הוא ואותן האנשים שהשאל ששהשפיר לתן נאן אפלו יש עוד דיורים בחצר, (ט) אלא שאותן דיורין מביאין ערוכין ומניחין אותו בבית בעל-הבית זה או באחד מבתים שהשאלין לתן נאן לבעל-הבית תפיסת-יד בזה, ואז אין צריכין כלל לתן לערוכ פת, לפי שכל בתים אלו הם בבית אחת, וזית שהערוכ מנח בו אין צריך לתן פת, אבל כשיש עוד דיורין אחרים בחצר ומניחים הערוכ שלא בבית בעל-בית זה אלא בבתי שארי דיורין, דבזה הלא בעל-הבית בלאו הכי צריך לתן חלק בערוכ, לא מהני בזה תפיסת-יד לפטור השוכרים מלתן חלק בערוכ: (טז) דמגו דשארי דיורים אסרי אבעל-הבית, הנך שדרים בביתו נמי אסרי עליו עד שינתנו חלק בערוכ: (יד) אחד מן הבירה. הינו, חדר אחד מן הבירה: (טו) אדעתא דהכי. רוצה לומר, בשעה ששוכר מן העכ"ס לא פנו לשכר בעדו ובעד חברו: (טז) אבל וכו' אדעתא דהכי. רוצה לומר, (י) דמתחלת שכירות פנו לשכר גם בעד חברו ונתננה אתו לדור יחדו, אשתכח דהאי שוכר מן העכ"ס שליחותו דחברה קצביד ושניהם שוין בבית זה: (יז) ולא מהני וכןקרי לעיל בדברי המחבר דאם אין הבתים שלו וכו': ג' (יח) ששבתו בטורקלין. רוצה לומר, שדירתם בטורקלין: (יט) אלא שנים הפנימיים: (ז) דאף דהשני הוא גם כן בית-שער לראשון, שהראשון עובר דרך עליו, מכל מקום לא מקרי בית-שער לפטורו מן הערוכ, דבית-שער דחיד נדהינו שרק יחיד עובר דרך עליו: (י) לא מקרי בית-שער, כדלקמן בסעיף ז, ועל-כפ (יב) כל אחד ואחד מהן (יב) חייב בערוכ. ומרי באפן שהמחיצות שביניהן מגיעות לתקרה, ואי אין המחיצות מגיעות לתקרה, נחשבין שנים בבית אחד ואין צריכין לתן (יג) רק ערוכ אחד בין שניהם אם יש עמהן עוד דיורין בחצר: (כ) ואם הנה לכל אחד. רוצה לומר, שאינם עובדים זה על זה, רק שיש לכל אחד מחדרו פתח פתוח לחצר: (כא) או שאין עוברין וכו'. רוצה לומר, דהמחבר ציר 'אינם עובדים' בגוני שניה לכל אחד מחדרו פתח לחצר,

#### באור הלכה

במשנה ברורה מה שכתבנו בשם עבודת-הקדוש. ופי' שעה הינו שלשים יום, אבל יותר הני זמן מרובה, כן משמע בחדושי, וכמבאר בסוף סימן זה: \* או שאין עוברין וכו'. ענין המגן אברהם מה שכתב דמקרי לבית אסור אם הם שנים: (א) אין דרך לטלן לטלטלם אפלו וכו': (א) דאם הנה מטר לטלטל לצורך גופן ומקומן, באפשר שיצטרך בעל-הבית להשתמש בהם בשבת או להוציאן מביטו מחמת אינה סבה ולא ישאר לו שם תפיסת-יד: (י) שנגעשו כלם: (א) באורחים: (י) כיון שלא סלק עצמו מבתים אלו מכל וכל. ודוקא כשמנח שם חפציו: (ו) אבל כל-זמן שאין מנח שם, אף שיש לו רשות להניח שם, לא מהני: (יא) אצלו. ומרי כשיש לו רשות להניח שם: (ט) ואפלו אין לו רשות להניח בכל הבית רק בפנה אחת: (טז) אבל אם אין לו רשות לזה כלל, רק שהניח לשם כדרכו מקרידין עליו בזה, לא נעשו על-ידיה באורחים אצלו ואסורין עליו: (יב) ואם אין הבתים שלו וכו'. רוצה לומר, דרינא דלעיל מרי שהבתים שלו בעצם, או שהוא שכור או שהוא שאול אצלו, והוא השכירן או השאלין לאחר, דבזה אמרין דהוא נעשה באורח אצלו, אבל אם אין הבית שיש לו כלל, אלא שניהם הם שכנים בחצר וכל אחד יש לו בית בפני עצמו ואחד יש לו רשות בבית חברו להניח שם חפציו והניח שם, לא נעשה הוא כבעל-הבית עליו והשכננהו באורח אצלו: (יג) דכל זה וכו'. רוצה לומר, אימתי מועיל תפיסת-יד שיש לבעל-הבית: (ב) בזמן שאין עמהם דיורין אחרים בחצר אלא הוא ואותן האנשים שהשאל ששהשפיר לתן נאן אפלו יש עוד דיורים בחצר, (ט) אלא שאותן דיורין מביאין ערוכין ומניחין אותו בבית בעל-הבית זה או באחד מבתים שהשאלין לתן נאן לבעל-הבית תפיסת-יד בזה, ואז אין צריכין כלל לתן לערוכ פת, לפי שכל בתים אלו הם בבית אחת, וזית שהערוכ מנח בו אין צריך לתן פת, אבל כשיש עוד דיורין אחרים בחצר ומניחים הערוכ שלא בבית בעל-בית זה אלא בבתי שארי דיורין, דבזה הלא בעל-הבית בלאו הכי צריך לתן חלק בערוכ, לא מהני בזה תפיסת-יד לפטור השוכרים מלתן חלק בערוכ: (טז) דמגו דשארי דיורים אסרי אבעל-הבית, הנך שדרים בביתו נמי אסרי עליו עד שינתנו חלק בערוכ: (יד) אחד מן הבירה. הינו, חדר אחד מן הבירה: (טו) אדעתא דהכי. רוצה לומר, בשעה ששוכר מן העכ"ס לא פנו לשכר בעדו ובעד חברו: (טז) אבל וכו' אדעתא דהכי. רוצה לומר, (י) דמתחלת שכירות פנו לשכר גם בעד חברו ונתננה אתו לדור יחדו, אשתכח דהאי שוכר מן העכ"ס שליחותו דחברה קצביד ושניהם שוין בבית זה: (יז) ולא מהני וכןקרי לעיל בדברי המחבר דאם אין הבתים שלו וכו': ג' (יח) ששבתו בטורקלין. רוצה לומר, שדירתם בטורקלין: (יט) אלא שנים הפנימיים: (ז) דאף דהשני הוא גם כן בית-שער לראשון, שהראשון עובר דרך עליו, מכל מקום לא מקרי בית-שער לפטורו מן הערוכ, דבית-שער דחיד נדהינו שרק יחיד עובר דרך עליו: (י) לא מקרי בית-שער, כדלקמן בסעיף ז, ועל-כפ (יב) כל אחד ואחד מהן (יב) חייב בערוכ. ומרי באפן שהמחיצות שביניהן מגיעות לתקרה, ואי אין המחיצות מגיעות לתקרה, נחשבין שנים בבית אחד ואין צריכין לתן (יג) רק ערוכ אחד בין שניהם אם יש עמהן עוד דיורין בחצר: (כ) ואם הנה לכל אחד. רוצה לומר, שאינם עובדים זה על זה, רק שיש לכל אחד מחדרו פתח פתוח לחצר: (כא) או שאין עוברין וכו'. רוצה לומר, דהמחבר ציר 'אינם עובדים' בגוני שניה לכל אחד מחדרו פתח לחצר,

#### שער הציון

(1) המגן אברהם מפקפק על דין השלמת-ערוכין<sup>10</sup> והאלה רבה מתרן, עין שם, וכן משמע בבאור הגר"א וכן פסק בחיי אדם: (1) כן משמע מהבית יוסף וכן מוכח בחדושי הרשב"א בדה עג וכן פסק בחיי אדם, ודלא כפרי-מגדים: (2) כן מוכח מפרדכי וריטביא, ודלא כפ"ח דרצה לזנח מרשיי דאפלו היכא שהשוכר יש לו רשות להשליך החפצים לחצר, כיון שהוא זכר שאינו נשל בשבת שרי, דליתא, אלא כמו שמצד בתוספות יום-טוב דגם פנת רש"י הוא כמה שכתב דאי בעי שקיל ושרי לה אבראי הינו אמשיפרי, וכן מוכח באור נרדע שהעתיק דברי רש"י והרמב"ם ביחד, משמע דתרא היא ולא פליגי אהרדי, וכן משמע בפרוש רבנו חננאל, וכן פסק בחיי אדם: (3) פרי-מגדים, ונכלל זה כמה שכתב אחר-כך הרמ"א ומוליקין ערוכין אצלו, לאפוקי כשמניחין ערוכין בבית בעל-הבית או בבתים השואלין ושוכרין: (4) כן איתא במהר"ק, והעתיקו בחדושי רבי צביקאי איגרי: (5) ב"ח והאלה רבה ומאמר-מרדכי ונהר-שלום ובית-מאיר והגר"ו, ודלא כפ"ח: וכן משמע בבית יוסף, כמו שכתב באלה רבה, והינו אם מוליקין ערוכין למקום אחר, ובדלקמה באותו הפעם<sup>(2)</sup>: (6) ודעת כל האחרונים הנז"ל אין חלוק בין יש עמהן עוד דיורין בחצר או לא, דהן בעצמן נחשבין שנים ואסורין זה על זה, ודלא כפ"ח: (7) ומשמע באלה רבה ובמאמר-מרדכי דהשאר אין צריכין לתן כלל בערוכ, דגם בזה נחשבין בבית-שער; אכן דעת החמדי-משה, דבזה שאין המחיצות של כל השוקלין מגיעין לתקרה הוי כמאן דליתא למחיצה כלל, וממילא שרייין כלם כמדר גדול אחד ואין שרף עליהם שם בית-שער כלל, ואם-כן החיוב של ערוכ אחד שצריך לתן חלק על פלן, וכן משמע בנהר-שלום: (8) לשון המגן אברהם (בס"ק): א דרים שם שנים. (ב) היינו בסעיף זה שאנו עומדים בו.

# הַלְבוּת שַׁבַּת סִימָן שַׁע

## ביאורים ומוספים

### [משנב ס"ק ז]

וְדוֹקָא קְשָׁה שְׂאִילָן לְזִמְן מְרַבָּה.<sup>8</sup>

8) ואם השאילן לשלושים יום בדיוק, ראה מה שכתב בביה"ל להלן ס"ח ד"ה אלא.

### [משנב ס"ק ח]

כִּינָן שְׁיֵשׁ טַרְחָה לְפִנּוּתָן, אֵין דְּרָךְ לְטָלָן בְּשַׁבַּת.<sup>9</sup>

9) ואם המשכיר הוא נכרי או מומר ויש לו אצל ישראל השוכר ממנו תפיסת יד בדברים שכובדם קובעם [ראה מה שכתבנו להלן ס"ק י אם מועילה תפיסת יד בנכרין], כתב בשו"ת בצל החכמה (ח"ה סי' קמא) שיתכן שלא נחשב לו לתפיסת יד, שכיין שהוא רגיל לעשות מלאכה בשבת, ממילא לא ימנע מלעשות גם מלאכה שיש בה טורח גדול. אמנם לדינא הכריע שנחשב לתפיסת יד, והביא כמה ראיות לזה. וכן מוכח מדברי הרשב"א שהוא בחז"א (א"ח סי' צ ס"ק מ) שיש תפיסת יד במשכיר נכרי, ולכל הפחות כך הדין בכלים שכובדם קובעם, ראה מה שכתבנו להלן ס"ק יז.

### [שעה"צ ס"ק ו]

הַכֵּן אֶבְרָהִם מְקַפֵּקַע עַל דִּין הַשְּׁלֵטָן יְצוּר.<sup>10</sup>

10) שהקשה המג"א (ס"ק ג), איך ניתן לתלות את השיעור בכובד, והרי משא שקשה לאחד נוח לשני, ולכן כתב שרק דברים המוקצים נחשבים לתפיסת יד. אמנם בהגהות סמ"ק (ל"פ מצוה רפב אות ב) כתב, שהכובד קובעו, וכן כתב הא"י בשם הרשב"א בעבודת הקודש, וכן הסכימו האחרונים המובאים כאן בשעה"צ. והתוספת שבת (ס"ק ב) והדעת תורה (ס"ב) כתבו, שכל שצריך ליתלו בשתי ידיו נחשב כובדו לקובעו. והביאו ראה לכך מדברי הגמרא בשבת (מה, ב) שמנורה הניטלת בידו אחת מותר לטלטלה, והניטלת בשתי ידיו אסור לטלטלה, משום שאדם קובע לה מקום, וכל שכן דברים הניטלים רק על ידי שני אנשים שנחשבים לדברים כבדים.

### [משנב ס"ק ט]

שְׁסוּר לְטַלְטֵלֵם אֶפְלוּ נְכוּי.<sup>11</sup>

11) ואם בעל הבית מחלל שבת, כתב בשו"ת מהרש"ם (ח"ה סי' לד ד"ה ואמנם) שלא נחשב לתפיסת יד, שהרי הוא יטלטל את המוקצה.

### [משנב ס"ק י]

שְׁבַעֲשׂוּ בְלָם קְאוֹרְחִים.<sup>12</sup>

12) מטעם זה כתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"ד סי' נה), שאם המשכיר הוא נכרי, לא תועיל תפיסת יד שלו אצל שוכר ישראל, כיון שגדר תפיסת יד הוא שהשוכר נחשב כאורח, וישראל לא נעשה אורח אצל נכרי (כמבואר במג"א ס"ק יב), וכן כתב בשו"ת חלקת יעקב (ח"א סי' רח). מאידך, מדברי החזו"א (א"ח סי' צ ס"ק מ) משמע שנקט להלכה כרעת הראשונים שמועילה תפיסת יד של נכרי אצל שוכר ישראל.

### [משנב ס"ק יא]

וְדוֹקָא קְשָׁמָחָ שֶׁם חֶפְצִי.<sup>13</sup>

13) מלון שבעליו יהודי ומשכיר לאורחים חדרים שיש בהם מיטות ושולחנות וכדו' שהשוכרים משתמשים בהם, דעת הדבר אברהם (ח"ג סי' ל) והחזו"א (א"ח סי' צב) שלא נחשב שיש לבעל הבית שם תפיסת יד, ואסור לטלטל בלי עירוב. וכן דייק בשו"ת מנחת יצחק (ח"ד סי' נה) מהמהרש"ם (ח"ה סי' לד), וכדבריהם כתב בשו"ת נטע שורק (א"ח סי' כט), וכן דעת השואל בשו"ת מהרש"ג

(ח"ב סי' קכב), שרק חפצים של בעל הבית שהשוכר אינו צריך אותם ואינו משתמש בהם נחשבים לתפיסת יד.

מאידך, בשו"ת מי יהודה (א"ח סוף סי' מז) כתב, שכיין שביד בעל הבית לקחת את המיטה והשולחן ולהחליפם באחרים, ולאורחים אין רשות להוציא את הכלים למקום אחר, נחשב שיש לבעל הבית שם תפיסת יד, וכן כתב בשו"ת שארית יעקב (סי' יח). ובשו"ת אגרות משה (א"ח ח"א סי' קמא) כתב, שגם חפצים שהשכרים בפירוש לאורחים נחשבים לתפיסת יד.

ובשו"ת שבת הלוי (ח"ה סי' נד) כתב שהלכה בחזו"א ודעימיה שאינו נחשב שיש לבעלים תפיסת יד, ובשעת הדחק שאי אפשר להעמיד הדת על תילה, אפשר להקל בזה. [וכל זה כאשר בעל המלון גר בקביעות במלון, כמובא להלן בס"ק ז].

### [משנב ס"ק יב]

וּמְיָרִי קְשִׁישׁ לֹו רְשׁוּת לְהַנִּיחַ שְׁמִי.<sup>14</sup>

14) ואם השכיר לו חדר שעומד שם תנור ברזל, כתב הדעת תורה (ס"ב) שאפילו אם לא התנה בפירוש שהתנור יסור שם נחשב הדבר ששייר לעצמו זכות בדירה, משום שהשוכר ראה בשעה ששכר שהתנור עומד שם, והיה לו להתנות שיוציאו משם.

### [משנב ס"ק יג]

וְאֶפְלוּ אֵין לֹו רְשׁוּת לְהַנִּיחַ בְּכָל הַבַּיִת רַק בְּפִנֵּה אַחַת.<sup>15</sup>

15) ואם שכרו בית שיש בו שני חדרים ואוכלים רק באחד מן החדרים, כתב בספר ערך ש"י שצריך שתהיה לבעל הבית תפיסת יד בחדר שאוכלים שם. ואם פעמים אוכלים סעודתם בחדר זה ופעמים בחדר זה, צריך תפיסת יד בשני החדרים [וכרעת החזו"א (א"ח סי' צ ס"ק מא) שרק החדר שבו אוכלים בשבת נחשב לבית. אבל לדעת המשנ"ב (סי' שנה ס"ק לד) שכתב בשם הבית מאיר והרעק"א, שכשיש בבית חדר שאוכלים בו בשבת גם שאר החדרים דינם כבית, לכאורה תועיל תפיסת יד גם בחדר שאין אוכלים בו].

### [משנב ס"ק יד]

לֹא מְהַנִּי בְּנֵה תְּפִיסַת יָד לְפִטְרֵי הַשּׁוֹכְרִים מִלְּתָן חֶלֶק בְּצוּרִים.<sup>16</sup>

16) ודעת החזו"א (א"ח סי' צ ס"ק מ), שגם באופן שיש דיוורים אחרים בחצר והעירוב מונח אצלם, מועילה תפיסת יד של המשכיר לענין שהשוכרים פטורים מלתת חלק בעירוב [וראה לעיל הערה 7 שהארכנו בו].

### [משנב ס"ק טו]

אֶלֶּא שְׁנַיִם הַפְּנִימִים.<sup>17</sup>

17) ולטלטל מהפנימיים לחיצונים בלי עירוב, ראה בשעה"צ להלן (ס"ק כו) ומה שכתבנו שם.

### [משנב ס"ק טז]

דְּהִנְנוּ שְׁנַיִם יָחִיד עוֹבֵר דְּרָךְ עֲלֵינוּ.<sup>18</sup>

18) ובאופן שבחדר הפנימי גרים איש ואשתו, כתב הפמ"ג (א"א ס"ק ז) שהבית החיצון נחשב לבית שער של רבים, ולכן גם אם יש דיוורים בבית החיצון אין צריכים לערב. מאידך, כתב הפמ"ג (משב"ז ס"ק ט) שבית שער נדון כבית שער של יחיד גם באופן שבחדר הפנימי דרים אנשים רבים, כל שאין שם אלא חדר אחד. וכתב בשו"ת אמרי יושר (ח"ב סי' כח), שיתכן שבמשב"ז חזר בו הפמ"ג מדבריו שבא"א, רצ"ע. [וכן משמע בשו"ע (סי' ג), שכתב שהחדר המשמש מעבר לחבורה הפנימית ששבתה בטרקלין נדון כבית שער דיחיד, אף על פי שבחבורה יש כמה אנשים].